

🇷🇺 **خالىقتىڭ باقتى نۇرمىسى ەڭ ۇلكەن ادامدىق ۇقق**

ئورلى ۇققى سايكەستى كۈشەيتىپ، ادامنىڭ جان ـ جاقى دامۋىن جەبەدى

□ **خالىق گازەتنىڭ تىلشەلىرى**

باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: خالىقتق سىيات جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇققى دامتۇ جولىندا. ى ەڭ كورنەكتى ەرەكشەلىگى. ُېز خالىقتىڭ دەموكراتىيا ـ لىق ۇقىىن قاتماماسز تىتىپ، قالىڭ خالىق بۇقاراسىنىڭ بەلسەندىلىگىن، قىرتىلىغىن، جاساھماز دىىىن تولىق جۇمىل ـ دىرىپ، خالىقتى ادامدىق ۇققى سىستەرىن دامىتۇدىڭ نە ـ گىزگى ات سالىسۇشىسىنا، جەبەۋىشىسىنە، يىگىللىككە كە ـ نەلۇشىسىنە اينالىدىرىپ، ادامنىڭ جان ـ جاقىى دامۇەن، چالچى خالىقتىڭ بىرگە بايۇن شىنايى لىكەرەلەتۇدە اناعۇرلىم كورنەكتى ماندىك لىكەرەلەۋىشلىككە قول جەتكىزدىك.

جۇڭگونىڭ دامۇ تابىسىن مېيليلارد جۇڭگو خالىقتىڭ تۇر ـ ھىسىنىڭ كۇن ساين جاقسارۇى سىندى ُېر تۇبىنىڭ جىناقتاۋعا بولادى. پارتيئا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى شي جىنپىڭ جولدام ـ تى ۇيقتى ەتكەن پارتىيا ورتالىق كومىيەتتى مەملەكەت جامعا ـ يىنا ۇيلەسەتىن ادامدىق ۇققىنى دامتۇ جولىمەن جۇرۇگە تاباندى بولپ، خالىقتى وزەك ەتكەن ادامدىق ۇقىق ۇستانىمەن اتقارپ، ۇھمر سۇرۇ ۇقىمىن، دامۇ ۇقىمىن ماڭداي الدى نەگىزگى ادامدىق ۇققى ەتىپ، چالچى حا ـ لىقتىڭ ەكونوميكا، ساياىى، قوعامدىق، مادەنىيەت، قور ـ شاعان ورتا ۇقىمىن سايكەستى كۇشەيتىپ، ەلمىزدىڭ ادامدىق ۇققى سىستەرىن لىكەرەلەتۇدە ُېر قىدىرۇ تارىجىي سىياتتى تابىسقا قول جەتكىزىپ، ادامنىڭ جان ـ جاقىتى دامۇەن جانە قوعامنىڭ جان ـ جاقىى العا باسۇەن ۇزدىكسىز لىكەرەلەتۇدىڭ شۇمالى تاراۋەن جازدى.

وقۇ ـ اعارتۇدىڭ ادلىدىگى مەن جۇمىستانۇدىڭ ئەنگىدىن لىكەرەلەتۇ ُرابىر ادامنىڭ ۇھمىرىنىڭ تارتىمدى دا تابىستى بولۇنا وراي جاراتتى

تازا دارەتتى كلاستا چۇجىڭىك قالاسى فىڭخۇ ۇئادانى شىانۇيىچۇ قالاشىي شياڭبا ۇنچۇان باستاۋىش مەكتەپىنىڭ 6 ـ جىلدىمىندى اى قۇششار قورالانا وتىرىپ، وقۇ ُېتىرۇ ساۋىق كەشىن وتكىزدى. بۇل شالعايداعى اۋىل ـ قىستاق باستاۋىش مەكتەبى، 189 وقۇشى، 18 وقىتۇشى بار. وقىتۇ عىهاراتى كەڭ دە جارقى، كوپ مەدىالى وقىتۇ جابىدىقتارى تولىق. دەنە تارىبە الاڭىنا جاسىل شم توسەلگەن، دەنە تارىبە قىيمىلى قۇرىلغى جابىدىقتارى مول بولپ، بالالاردىڭ ئۇقرلى سپورتتىق سۇرانىسىن قاناعاتاندىرا الادى. ”ئېز تاۋ قوينۇندىنا تۇرعانىمىزبەن، قازىرگى مەكتەپنىڭ ورتاسى، قاتتى بولشەك قۇرىلمىلارى قالا ۇڭمىرىندەگى مەكتەپتەرمەن سالىستىرىغاندا ھۇلدە كەم تۇسپەيدى“ ، ـ دەدى شياڭبا ۇنچۇان باستاۋىش مەكتەپىنىڭ وقىتۇشى خۇاڭ يىفۇ.

ال بىرنەشە جىلدىڭ دىندىنا بۇل ارانىڭ كورنىسى باسقاشۇ دەى. فىڭخۇ ۇئادنى 300 مېيليون يۇاننان اسنام قار ـ جىنى بىرىكتىرىپ جۇمىساپ، ُالىىز مەكتەپتەردى جاڭالاۋ جانە ۇلشەمدەندىرۇ قۇرىلىسىن اتقارپ، قىستاققارداى دام سانى 100كە جەتىپتىن ۇنچۇان باستاۋىش مەكتەپتەردىڭ كۆلەمىنە قاراي ُار جلى 40 مىڭ يۇان الھۇمەتتىك قاراجات كۆمەك قارىجىسىن ُېىر تۇتاس جوسبارلاپ ورنالاستردى. 2014 ـ جىلدان بەرى تۇتاس ۇئادىنا 121 مەكتەپ جاڭالانىپ، كەڭەيتىلىپ سالىندى، 285 مىڭ شارشى مەترلىك مەكتەپ جا ـ تاى تىڭنان ارتىپ، الاڭ، قۇرىلغى، وقىتۇشى جانە ”20 تار ـ ماقتى تومەنگى شەك“ جاپپاي ۇلشەمگە جەتتى.

پارتىئا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى جۇڭگونىڭ وقۇ ـ اعارتۇى اناعۇرلىم جوعارى ۇلشەمدى ادلىدىككە قاراي نىق قادام باىستى. مەملەكەتنىڭ قازىنالىق وقۇ ـ اعارتۇ قاراجاتىنىڭ شىكى ۇندىرىس جالىي ۇنىمى قۇنىسىدا ۇستايىنىن سالىستىرماسى %4تەن جوعارى دەڭگەيدى ۇرتىسى ساقاپ، اۋىل ـ قىستاق ۇڭمىرلەرنىڭ، شەكارا ۇڭمىردەگى ۇلتتىق ۇڭمىرلەردىڭ، توڭكەرىستىك بايىرىعى رايونداردىڭ، شالعايداعى كەدەي ۇڭمىرلەردىڭ وقۇ ـ اعارتۇەن دامتۇعا الدىمەن بەيىبەدەلدى، قالا، ۇلبلاردىڭ مىندەتتى وقۇ ـ اعارتۇەن ُېىر تۇلعالاندىرۇ ورنىقتى لىكەرەلەتىلىپ، ۇڭمىرلە ـ دىڭ، قالالاردىڭ، ۇبلداردىڭ، مەكتەپتەردىڭ پارقى بىرىتەد دەپ كىشىرىيىپ، اناعۇرلىم كوپ بالا ۇھمىرىن تارتىمدى دا تابىستى وتكىزۇ وراينبا يە بولدى.

جۇمىستاندىرۇ خالىق تۇرمىسىنىڭ نەگىزى. پارتىيا مەن ۇكەمەت جەيلەدن بەرى جۇمىستاندىرۇدى جەبەۋىدى ەكو ـ نوميكائى، قوعامدى دامىتۇدىڭ الدىڭغى ورنىنا قويىپ كەلە ـ دى. 2021 ـ جلى تۇتاس جىلدا قالا ـ قالاشتقاردا 12 مېيلليون 680 مىڭ ادام تىڭنان جۇمىستاندى، قالا ـ قالاشتقارداعى جۇ ـ مىسىىز قالعال 5 مېيلليون 450 مىڭ ادام قايتىلاي جۇمىستاندى، قىيشلىشى بار ُېىر مېيلليون 830 مىڭ ادام جۇمىستاندى. جۇمىستاندىرۇدى ورنىقتىرۇ، جۇمىستاندىرۇدى قاتماما ـ سىز ەتۇ ۇشۇن، تايياۋ جىلداردان بەرى گۇاڭدۇڭ ولكەسى ـ نىڭ دۇڭگۇان قالاسى ۇئان فورمادا ئۇقرلى كاسپىنتىك شە ـ بەرلىك كۇرسىن ورسىتەتىپ، كاسپونىرنادىڭ مەكتەپتەر ـ مەن سەلبەسىپ جاڭاشا شاكىرت ئۇزىمى كۇرسىن ورسىتەت ـ

ئۇن قولداپ، تاپسىرىمىەن باۋلۇ سىياقتى ”قوس دالھە ـ ُەال“ دارىندىلاردى باۋلۇ ۇلكىسىن قولدانىپ، كوپتەگەن جاستاردىڭ جۇمىستانۇ ماسەلىسن شەشۇئە كومەكتەستى. 90 ـ جىلداردىڭ تۇلەگى بولغان ُيى جابىدىقتارىن جوبالاۋشى يۇى حجىيان لاردىڭ اراسىنداى برەۋ ەدى. يۇى حجىيان دۇڭگۇان قالالىق جەڭىل نەىركاسىپ مەكتەپىىنە وقۇ تاۋبىسۇ قاراشاندىا ُېىر ۇلكەىن سەىرىكتەستىككە بارىپ پراكىيكا سىستۇ وراينبا يە بولدى، ۇندىرىس سىحىنىڭ ُېى ـ رنىشى شىبەنىن باىستاپ سىستپ، ۇزدىكسىز تاجرېبە توپتا ـ دى. قازىرگى تاڭدا، ول ۇيرەنۇ جانە قىزەمت تاجرېبەسىنە سۇيەنە وتىرىپ ُيى جابىدىقتقارىن جوبالاۋ جۇمىسىن سىستپ، تۇراقتى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسردى.

گۇاڭدۇڭ ولكەلىك ادام كۇشى بايلىغى جانە قوعامدىق قاتماماسز داندىرۇ مەڭگىرەمسىندەگى قاستىتى جاۋايتى بىلاي دەپ تانىستردى: ۇندىرىس پەن وقىتۇدىڭ توسعە ـ ۇن تەرەڭدەتۇ ارىقلى كەىزىكە گۇاڭدۇڭ مەملەكەت دارە ـ جەلى ۇلكى كورسەتۇ سپانىنداعى كاسپىنتىڭ وقۇ ـ اعارتۇ تو ـ بنان 19ئەن، ولكە دارەجەلى ۇلكى كورسەتۇ سپانىنداعى كا ـ سپىنتىڭ وقۇ ـ اعارتۇ توپىنان 29ئەن جانە جوعارى دارەجەلى كاسپىنتىك مەكتەپتەردىڭ ۇندىرىس پەن وقىتۇدى توسعە ـ تىرۇدان جاڭالىق اشۇ تۇعىرىنان 37ئسىن قۇرىپ شىعىپ، كاسپ سالاسى شۇەيۇاننان 146ئسىن قۇرىپ، كاسپ سالاسى ـ نىڭ دارىندىلاردى باۋلۇننا كۇش ۇستەدى.

ەكونوميكالىق دامۇ مەن ەكولوگىيائى قورعاۋدى ُېىر تۇتاس جوسپارلاپ، ادام مەن تايىعاتنىڭ جاراسىم ـ ىدى قاتار ۇھمر سۇرۇەن جەبەدى

2021 ـ جىلى 9 ـ ايدا «مەملەكەتتىڭ ادامدىق ۇقىق ارەكەت جوسبارى (2021 — 2025 ـ جىل)» جاريالانىپ اتقا ـ رىلدى. مۇنىڭ شىندە ”قورشاعان ورتا ۇقىمى“ جەكە ُېىر تاراۋ بولدى، بۇل جۇڭگونىڭ ُۇرتسى 12 جىل ”قورشاعان ورتا ۇقىمىن“ مەملەكەتنىڭ ادامدىق ۇققى ارەكەت جوسپارد ـ نا نەگىزۇى. لىسانتۇدى ازايتىپ، كومىر قىشقىل گازنىڭ شى ـ ھارمۇلۇن تومەندەتۇدەن جاسىل دامۇدى لىكەرەلەتۇگە، قور ـ شاعان ورتانى قورعاۋ زاڭدارىن، زاڭ ەرجەلەرىن، تۇزىم ـ دەرىن كەمەلدەندىرۇدەن ەكولوگىيالىق وركەنىيەت جۇبەسىن جان ـ جاقىتى قۇرۇعا دەيىن... تاماشا ەكولوگىيالىق ورتا ەڭ ُادىل الھۇمەتتىك ۇنىم، ەڭ جالىبەا برەدى خالىق تۇرمە ـ سى رىسى ـ قۇتتى بولدى. ”قورشاعان ورتا ۇقىمىن“ قورعاۋ جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقىمىنىڭ دامۇنىنىڭ، العا باسۇنىنىڭ ُېىر ايقىن ەرەكشەلىگىنە اينالدى.

لىستان اسقار تاۋ، سازدىقتار، دوعال كوپىر، اققۇتاندار كوزگە شالدىىىپ، جاز باىسىنىڭ شۇلەن شۇاى تۇپ ـ تۇنىق يىڭشىيۇى وزەنىسە توكىلىپ، سۇ ايدىنىدىنا ساعىم وينىادى. جىياشى ولكەسى يىڭشىياڭ قالاسى شياڭدۇڭ رايونى جياڭكۇۋ قىستانغا بارىماڭىز، سۇلى اپىنتىڭ كورنىسى كوز تارتادى. يىڭشىيۇى وزەنى يىڭشىياڭ قالاسىنىڭ ورتالىق قالا ۇڭمىرىن ەندەي ەتەدى، جياڭكۇۋ قىستانمىنداعى وزەن ارنا ـ سى 3 كىلومەترگە جەتەدى، بۇرىن قىستاننىڭ تۇرمىستىق لاس سۇلارنىڭ باسىم كوپى وزەنگە قۇيىلىپ، ۇزاق ۇاقىت ۷ تۇرىندەگى ناشار سۇ ساپاسى بولپ كەلگەن. ”سول كەزدە سۇى لىستانغان وزەنگە قاراسماز نەۋازىر قىسىم تۇسە ـ تىن“ ، ـ دەدى جياڭكۇۋ قىستاعى پارتىيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجىي ياك ۇنچۇنۇ كۇرسىنە، ـ ”قىستاق تۇرىندىرىن قو ـ نىسقا جايلى ورتاعا يە ەتۇ ۇشۇن لىستانۇدى وگاۋدىڭ قىىن ـ دىعى قانشا زور بولسادا سىتەۋ كەرەك!“

2018 ـ جىلدان باستاپ جياڭكۇۋ قىستاعى وزەن اعارد ـ نىڭ ”سۇ قۇزىمعا“ ۇقسايتىن ەرەكشەلىگىىنەن پايدالانىپ، ”سۇ قۇزىن سىركىرەگەن جاڭبىرى“ ەكولوگىيالىق كورنىس ۇڭمىرىن قۇرىپ، ئۇقرلى جاققان ُېىر مېلليارد يۇانغا تايياۋ قارجىنى بىرىكتىرىپ يىڭشىيۇى وزەنى الاپىنا جاپىلىق وگاۋ جۇرگىزدى. تۇرمىستىق لاس سۇلاردى ُېىر جاقىتى ەتۇ پۇنكتىن جاڭادان سالىپ، جەرگىلكىي ورنىنىڭ ”بىل ـ پىلداق ۇسپەدىكتەرىن“ جالبالىستىرىپ، گەىپ، ەكولوگىيا ـ لىق ورتانى باقلاۋ ـ تەكشەرۇ، تاسقىننان ساقتانۇ بويىن ـ شا سۇ دەڭگەيىن باقلاۋ ـ ۇلشەۇ، جاعالىق بوگەت حا ـ ۇبىسىز دىگىن شارلاپ تەكشەرۇ جانە قورشاعان ورتا نازا ـ لىىن باسقارۇ سىياقتى قىزەمتتەردىڭ ۇدايىلانۇەن، قالىپقا اينالۇەن لىكەرەلەتتى. وزەن ارناسى تازازىپ، قىستاق كو ـ رىكتەنىپ، كەلەتىن ساياحاتىشلار بىرىتىنەدپ كوبەيىدى، قىستاق تۇرىندىرىنىڭ كىرسى دە ارتتى. قىستاققا كەلىپ العاشقى ماتەرىيال جىيىناپ، ۇھمىردى سۇ ـ رەتتەگەن كوركۆمەنەر شىلەردى كورگەن قىستاق تۇرعىنى چىن يۇنفا دا قولىنا سۇرەت قالامىن لىپ، ماي بويياۋلى سۇرەت سىزۇدى ۇيرەندى: ”مەن قىستامىزدىڭ كەىسكىن سالىۇدى ۇناتىمىن، ُېىز سۇرەتتەگىددى تۇرمسى كەشىرىپ جانىرمىز“. تاقتا قىرلارنىدا، وزەن جاعالاۋىندا، رومان ارا ـ سىندا ونىڭ تۇنىدى جاراتقان نەمەسە العاشقى ماتەرىيال جىيىناعان قاراسىن ۇنەمى كورۇگە بولادى.

تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق. پارتىئا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى جۇڭگو جاسىل دامۇعا تاباندى بولپ، ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىن جۇڭگوشا سوتسىيالىزىمنىڭ ”بەسىتى ُېىر تۇلعالاندىرۇ“ جالىي تۇلعالىق ورنالاستىرۇنا نەگىزىپ، ەكولوگىيائى الدىمەن ويىلامۇ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى دامۇ جولىمەن يۇلجىھاي ُجۇردى.

ساندى مالھەتتە كورسەتىلۇشىشە، 2021 ـ جىلى بۇكىل PM2.5نىڭ ورتاشا قوپۇلغى تەكشەمەرتىنە 30 مىكرۇگرام بولپ، 2015 ـ جىلدىامىدان %34.8 تومەندەگەن؛ بۇكىل ەلدىڭ جەر بەتى سۇى ساپاسى جاقسى بولۇ قىيما بەىتلىك سا ـ لىستىرماسى ارتىپ %84.9كە جەتكەن.

جالپى بارىستىق خالىقتىق دەموكراتىيائى بەلسەنە دامىتىپ، خالىقتىڭ تارتىپپەن ساياىىعات سالىسۇەن ۇز ـ دىكىسىز كەڭەيتتى

پارتىئا 18 ـ قۇرلىتايىنان بەرى شي جىنپىڭ جولدامسى ۇيقتى ەتكەن پارتىيا ورتالىق كومىيەتتى خالىقتىڭ تارتىپپەن ساياىىعات سالىسۇەن ۇزدىكىسىز كەڭەيتىپ، خالىقتىڭ دە ـ موكراتىيالىق سايلالۇدى، دەموكراتىيالىق كەڭەسۇدى، دەموك ـ راتىيالىق شەشىم جاساۋدى، دەموكراتىيالىق باسقارۇدى، دە ـ موكراتىيالىق باقالۇدى زاڭ بويىنشا جۇرگىزۇشە كەپىلدىك ەتىپ، چالچى بارىستىق خالىقتىق دەموكراتىيائى بەلسەنە دام ـ تىپ، جۇڭگوشا ەرەكشەلىككە يە ادامدىق ۇققىنى دامتۇ جولىن پارمەندى تۇردە كەڭەيتتى.

تايياۋدا انخۇى ولكەسى بوجۇۋ قالاسى چىياۋچىڭ رايو ـ نى ۇيگاڭ قالاشىىنىڭ 72 جاستاعى تۇرغىنى جوۋ ۇنىنىڭ قارىانىڭ ۇايمىداعان ُسى اقىرى شەشلىدى: 2008 ـ جىلى سىشيان ـ شۇچياڭ جوعارى قارقىندى تاس جولى قۇرىلىس جۇرگىزگەن كەزدە، قارىانىڭ ەككەن ورىك، الحور اعاشى جەمىس باىى ۇلۇ كۆلەمىندە بولادى، الايدا تولمە جونىندە پىكىر تالاسى بولغاندىقتان، نەشە ون جىل بويى قارىيا ماسەلىنى توتقماماي اڭسى ەتىپ كەلدى. تايياۋدا جوۋ ۇنىنىڭ قارىانىڭ قىيىن ماسەلىسى ۇيىنىڭ ماڭىندا شەشىم تاپتى. بۇل چىياۋچىڭ رايونىنىڭ ۇبىل ـ قالاشتقا بۇقارالىق قىزمەتكە تەتۇ ورتالىغىن قۇرۇ شاراسىنىڭ ارقاسىندا شەشىم تاپتى.

تايياۋ جىلداردان بەرى چىياۋچىڭ رايونى تۇتاس رايو ـ داعى اۋىل ـ قالاشتقاردا (ئمالى) بۇقارالىق قىزمەتكە قىزمەت تەتۇ ورتالىغىن قۇرىپ، قىستاقنا (اللۇمەتتىك ۇماق) بۇقارالىق قىزمەتكە قىزمەت تەتۇ پۇنكتىن قۇرىپ، بۇقارا ـ نىڭ قوعامدىق جامعاى، خالىق راىي ىنفورماتسىياسى، زاڭ بەلگىلەۋىشىسى، ساياىاساتاردى ۇگىتتەۋىشىسى ـ ئىناسىجاتتاۋىش ـ سى، ۇكەمەت سىستەرىن ُېتىرۇشىسى، بۇقارانىڭ ارىزى ـ ارما ـ نىن جاراستىرۇشىسى بولپ، ۇساق سىستەردى قىستاق كۆلە ـ مىندە، ۇلكەن سىستەردى اۋىل ـ قالاشتق كۆلەمىندە شەشىپ“ ، خالىق بۇقاراسىنىڭ سۇرانىسىنا ۇنىمىدى جاۋاپ قاتتى. كە ـ زەكتە، چىياۋچىڭ رايونىندا تۇتاس رايون بويىنشا 24 اۋىل ـ قالاشتقا (ئمالى)، قىستاقنا (اللۇمەتتىك ۇماق) 289 بۇقارالىق قىزمەتكە قىزمەت تەتۇ ورتالىغى (پۇنكتى) تولىق قامتىمە ـ مەن قۇرىلدى، نەگىزگى ساتىداعى وسى قۇرىلمىلار ُار جاقىنىڭ كۇشىن تولىق جۇملىدىرىپ، ارىز ايتا كەلگەن بۇ ـ قارانى سول جەردىڭ وزىندە ُېىر بەكتەتتىك قايلىلداپ، كوپتەگەن ماسەلەلەردىڭ نەگىزگى ساتىدا شەشۇلۇشە ھۇم ـ كىندىك جاسادى.

نەگىزگى ساتى زاڭ شىعارۇ بايلانىس تۇپىنىن قۇرىپ، زاڭ شىعارۇ وركىنادارى مەن خالىق بۇقاراسىنىڭ اراسىندا ”تىكە بايلانىس“ اشۇدان جاڭا داۋىردەگى ”فىڭچىياۋ تاجرېد ـ بەسەنە“ تاباندى بولپ جانە ونى دامىتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ قوعامدىق باسقارۇنىدا جاڭالىق اشۇعا دەيىن؛ خالىق قۇرىلتا ـ يى ۇلكىلەردىنىڭ خالىقتىڭ قاچەتەن ۇعسۇعا، خالىقتىڭ جاع ـ دايىن ۇعسۇعا تاباندى بولۇنان ساياىاسى كەڭەس ۇمۇشەلەرد ـ نىڭ نەگىزگى ساتىنىڭ شۇعىل، قىيىن، ۇايمىداعان، ُزاراۋ ماسەلەلەرىن كەڭەسپ شەشۇئە ات سالىسۇعا دەيىن؛ 12345 قىزمەت تەتۇ سىتتىق لەنىياسىنىڭ تاۋلىك بويى بۇقا ـ رانىڭ ۇزىنىن دەن قويا تىڭداۋاننان ارىزى ـ شاعىمىدى قايلە ـ دىماعان زامان دەرەۋ ُېىتىرىپ، بۇقارانىڭ جىتى قاداعالاپ وتىرعان سىستەرىنە دەر كەىزندە جاۋاپ بەرۇگە دەيىن... ُارىىر دەڭگەيدەگى دەموكراتىيا ارناسى، ۇزدىكسىز جاڭا ـ لىق اشقان دەموكراتىيالىق ات سالىسۇ فورماسى خالىق بۇ ـ قاراسىنىڭ مۇددە تىلەك ـ تالابىن اناعۇرلىم تىركىلىسىىز بىلدىرۇشە، دەموكراتىيا ۇقىمىن اناعۇرلىم جىلدام جۇرگىزۇشە مۇمكىندىك جاسادى. خالىقتىڭ وزىنە قوجايىن بولۇن پارتىيا ـ نىڭ ەل باسقارۇ ساياىاسات ـ شارالارىندا ناقتى، رەال تۇردە ايگىلەدى، خالىقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا دەگەن تالپىنىسىن جۇزە ـ گە اسىرۇ قىزمەتىندە ايگىلەدى.

(خالىق گازەتىنىىڭ تىلشلىەرى لي چاڭيىۋى، ۇاڭ شىنيۇە، حۇڭ چىۋىتىڭ، ياك يانفى، شۇي جىيڭ)
«خالىق گازەتىنىىڭ» 6 ـ ايدىنڭ 10 ـ كۇنىڭى سانىنان (ئىندى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

(قوسىششا اتقارادى)، شىنجىياڭ كوركۆمەنەر تەاترى ُان ـ ُيى ۇيرەمەسىنىڭ ارتىسى ُەلنلار ابلال ُالى دە ەرەكشە اسەرلەندەدى. ول بىلاي دەيدى: ”مەن شىنجىياڭداعى كوپ ۇلتنىڭ ناڭداۋلى ُەاستۇرلى مادەنىيەتنىڭ جاۋھار ـ لارىن ۇزدىكىسىز شىكەرەلەي اشىپ، اناعۇرلىم كوپ تارىجىي مايەگى، ادامگەرىشلىك مەيىرى بار ادەبىيەت ـ كوركۆمەنەر سارا تۇنىدىلارنىن جارىققا شىعارامىن“ .

بۇگىنگى تاڭدا، شىنجىياڭ ايەلدەرنىڭ دەموكراتىيا ـ لىق ساياىسى قۇرىلىستاعى رولى بارغان ساينىن ۇلعايىپ، ايەلدەردىڭ ساياىسى ورنى كورنەكتى جوعارىلادى. مەمە ـ لىكەت، اۋتونوميالى رايون سىندى ۇكەمەت سىنە اقبل ـ كەڭەس بەررۇ تۇعىر لارىنىڭ بارىنەن ايەل ۇاكىلدەردىڭ، ايەل مۇشەلەردىڭ مىندەت ەتىپ، جاۋاپكەرىشلىگىن ادا ەتكەن بەيىنەلەرىن كورۇگە بولادى.

”وسى 2 جىلدا قىستامىىزعا كەلەتىن ساياحاتىشلار بارغان ساينىن كۆبەيدى، قىستاق تۇرىنعىدارى ۇلتتىق ُيى بىيلەپ، ُان اينىپ وين قوپۇ، جەرگىلكىتى ەرەكشە ونىم ـ دەردى ساتۇ سىياقتىلار ارىقلى كىرىستەرىن ارتىتىرعاندىق ـ تان، نۇرمىستارى بارغان ساينىن شالقتى ئتۇستى“. 6 ـ ايدىنڭ 10 ـ كۇنى جەمەنىي اۋدانى جەمەنىي قالاشىعى سارى ولكە قىستاعى پارتيئا ياچەيكاسىنىڭ شۇجىيى، قىستاق تۇرىنىدار كومىيەتىنىڭ مەڭگىرۇشىسى رىزا باء ـ داۋلەت قىستاق ”ەكى كومىيەتتى“ باشلىق القاسى مۇ ـ شەلەرچەن بىرگە قىستاقنا قىزىل ساياحاتتى سەىزىنۇ نىسا ـ نىن تىياناقتاندىرۇمەن قارىبالاس ُجىزۇ ـ ول اۋىل ـ قىستاق ساياحاتىن جاناندىرىپ، كۇشەيتىپ، قىستاق تۇرىنىدارنىڭ كىرىستەرىن ارتىتىرىپ، اناعۇرلىم تاماشا تۇرمىس كەشىرۇشە دەم بەرۇدى ۇمىت ەتەدى.

شىنجىياڭ ايەلدەردىڭ مەملەكەتتىك جانە قوعامدىق موكراتىيالىق باسقارۇ جانە دەموكراتىيالىق باقالاۋ ۇقىمىن زاڭ بويىنشا قاتماماسز ەتىپ، ايەلدەردەن الھۇمەتتىك سىستەردى باسقارۇعا قاتىسقاندار سانى ۇزدىكىسىز ارتىپ، ەكونوميكالىق دامۇعا قاتىسۇ تۇعىرى ونان ارى كەڭە ـ ستەردەگى دەموكراتىيالىق شەشىم شىعارۇعا قاتىسۇ، دە ـ موكراتىيالىق باسقارۇ جانە دەموكراتىيالىق باقالاۋ ۇقىمىن زاڭ بويىنشا قاتماماسز ەتىپ، ايەلدەردەن الھۇمەتتىك سىستەردى باسقارۇعا قاتىسقاندار سانى ۇزدىكىسىز ارتىپ، ەكونوميكالىق دامۇعا قاتىسۇ تۇعىرى ونان ارى كەڭە ـ كۆبەيدە ۇتۇستى.

جەلەكتىلەردىڭ كەلبەتىن ايىڭلەپ

وركەنىيەتتى سالتىڭ دارىنتەۋىشلەرى بولدى

ايەلدەر — زاتتىق وركەنىيەت پەن رۇحانې وركەند ـ يەتتىڭ جاساۋىشلارى، قوعامنىڭ دامۇى مەن العا باسۇەن لىكەرەلەتەنتىن ماڭىردى كۇش.

فان اجەيدىڭ ۇتىرىپ قالغاننى بىلگەن سوڭ، جا ـ ئاۋشار ۇئادنى جاڭا ئاشار قالاشىىنىڭ جاڭا قالا رايونى الھۇمەتتىك ۇماعى ”مەيىرىم ساياقحاناسىداعى“ بالالار قاتتى ۇايمىدادى. 6 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى كەشتە فان اجەيد ـ دىك ۇپەرتاسىياسى سىانتى بولعانى تۇرالى خابار جەتكەن سوڭ، بالالاردىڭ كوڭلى ارەڭ ورنىقتى.

ۇستازدىڭ ايپاتق شاشى ايدىنك، كۇنىنىڭ نۇرمەن جاروقراپ، ادال جۇرەك، سىتتىق قانى جاڭا اشلىغان گۇل ـ دەردى قۇلپىرتتى. فان يۇيليان 30 جىلدى ُېىر كۇندەي وتكىزىپ، ”مەيىرىم ساياقحاناسى“ ارىقلى بالالاردىڭ بو ـ لاشاعىن وزگەرتتى، ول ُېىلىم بەرىپ قاننا قالىباستان، تاىى بالالارعا ادام بولۇدىڭ قايمىداسىن ۇيرەتىپ، ۇلتىتار نىنتىماعىنىڭ تۇقىمەن سەپتى.

80“ جارقىا كەلگەنقىمەن، مەنىڭ پارتىياعا دەگەن سۇيىسەنشىلىكىم شىنايى دا جانلىدى“. 6 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى ”خالىقتىڭ ەنگەگىسى“ بۇرۇماخان مولدىنىڭ قول تەلەفوننان شىققان ”سوزى ەكپىندى ەسىلدى. ونىڭ وتانغا الدالىعى، پارتىياعا قىزۇ سۇيىسەنشىلىگى اناعۇرلىم كوپ ادامدى شەكارا قورعاۋىشلارى قاتارىنا قوشۇلغا باۇرادى. بۇگىنگى شىنجىياڭداعى ُار ۇلت ايەلدەرى وزدەرد ـ نىڭ ساخانلارىندا مەملەكەت پەن ۇلتقا دەگەن جاۋاپكەىر ـ شىلكىتەرى مەن جاۋايتى بولۇەن ايىڭلەپ، پارتىيائى ُسۇيۇ، وتاندى ُسۇيۇ بەرىك سەنىمىدەرىن، ۇزىن تىنباي الھۇتەندىردەن رۇحتران كورنەكتىلەندىرىپ، ساۋلە شاشىپ، گۇل اشتى.

4“ ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنىنەن باستاپ ُسىز ارتقان قۇن سالىىن ھاۋا سىندى ُيىمەدى ساياساتاتان يىگىلكىنەنە ـ سىز، 7 ـ ايداعى سالىق ۇۋەزىمى بولغاندا يىتتەرنەت ار ـ قلى ۇتىنىش ەتۇنگىزگە بولادى“. 6 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى مەملەكەتتىك سالىق باس مەكەمەسى الاتاۋ قالاسى سالىق مەكەمەسىنىڭ كەڭسە مەڭگىرۇشىي ياك چىن سالىق ُېىر تىرۇ زالىندا كەڭەس سۇرۇادى قايلىلداى. 90 ـ جىلداردىڭ تۇلەگى“ ول قىزمەتتە بارىنە ۇزى توتەپ بەردەي، تۇر ـ مىننا كۇپەيۇنىنىڭ اقبلى جارى، ەنەسىنىڭ قامقور كەلىنى. ونىڭ وتباسى 2022 ـ جىلى مەملەكەتتىك ەڭ ارداقتى وتباسى بولدى. ياك چىڭكەن ۇمتەنە دە سىياس ۇتىباسلىق بايلىانسىتا العا باسۇ، تىزلىككە ۇمتلۇ سىندى وتباسلىق ُەمورالدى اسقاقتاۋىدى ۇمىت ەتەدى.

جەلەكتىلەر ۇلكىسىن ورنانىپ

ارمانغا قولاش سىرەمىتىن كۆرەسكەر بولدى

6 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى شىنجىياڭ اۋىل شارۋاشلىق

ىلىم اكادەمىياسى اسىتق داقلدارىن زەرەتتەۋ ورنىنىڭ اعا زەرەتتەۋىشىسى لياڭ شياۋلىڭ جۇگەرى اتىزىنان شىعا بەرە، ۇيرەمە مۇشەلەرنىڭ اسىىسى شاقىرىۇمچەن زەرەتتەۋ ورنىنا قايتىپ كەلدى. زەرەتتەۋ ورنىنداى جۇگەرى باس امامانى رەتىندە، ول ىلىم ـ تەخنىكاىدا جاڭالىق اشۇ ارىقلى اناعۇرلىم كوپ ساپالى سورتتار ـ دى جەتىلدىرىپ، شارۋالاردى ھۇنان دا كوپ تابىسقا كەلتەلۇدى ماقاتس ەتكەن.

ۇھمر بويى بار كۇشۇن ”شىرىندى“ نىسكە ارىناعان ايەل اكادەمىك ۇ مېچىۇ، جوعارى قان قىسىم